

TRGOVSKI LIST

Casopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.953.

LETO XI.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, v četrtek, dne 13. decembra 1928.

Telefon št. 2552.

ŠTEV. 147.

Ustanovitev društva Trgovski dom v Ljubljani.

Pomembna akcija našega trgovstva — znak stanovske zavesti in trgovskega ponosa.

Že pred 25 leti se je med ljubljanskimi trgovci porodila misel za zgradbo lastnega doma, v katerem naj bi se zbiral ves slovenski trgovski življenjski in ki bi naj bil središče vsega organizatornega življenja slovenskega trgovstva. Senior slovenskih trgovcev g. Ivan Jelačin st. je sprožil to idejo ter jo z votiranjem primerne vsote postavil tudi na realna tla. V vrstah svojih tovarišev je našel dokaj posnemalcev, vendar mu ni bilo dano, da bi mogel uresničiti ta svoj načrt že pred vojno. Materielne težave, v še večji meri pa stanovska mlačnost in indiferečnost so zavirale njegovo idealno delo in do realizacije načrta ni prišlo. Ideja pa ni zamrla, živela je naprej in nujna potreba po lastnem krogu je primorala ljubljansko trgovstvo, da se je v zadnjem času intenzivneje oprijelo te akcije. Vršilo se je nekaj sej, razgovorov, intervencij in danes smemo z zadoščenjem ugotoviti, da je temeljni kamen za stavbo, ki bo v ponos ne samo ljubljanskemu, ampak slovenskemu trgovstvu sploh, takorekoč že skoro položen.

V pondeljek dne 10. t. m. se je vršil v posvetovalnici Zbornice TOI ustanovni zbor društva »Trgovski dom« v Ljubljani, ki ima po svojih pravih namen preskrbeti trgovskim organizacijam primerne društvene prostore in v to svrhu zgraditi in vzdrževati lastno poslopje. Z besedami iskrenega zadovoljstva je pozdravil in otvoril zbor g. Ivan Jelačin st., ki je z izrednim zadoščenjem mogel ugotoviti, da je prišel njegov načrt, zasnovan v časih najhujših nacionalnih borb, v štadij realizacije in da že vidi pred seboj stavbo, nad katero bo ponosno vihrala slovenska trobojnica. Historijati, ki ga je podal o tem vprašanju, je bil prav zanimiv in bo eden najlepših odstavkov v zgodovini slovenskega trgovstva. G. Jelačin st. se je v svojem govoru zahvalil vsem, ki so pri tem delu pomagali, zlasti organizacijam, ki so tudi poslale na ustanovni zbor svoje zastopnike. Prisrčno je pozdravil zastopnike Zbornice TOI, Zveze trgovskih gremijev za Slovenijo, Gremija trgovcev v Ljubljani, Gremija trgovcev za ljubljansko okolico, Trgovskega društva »Merkur«, Društva trgovskih potnikov in zastopnikov, Društva industrijecev in veletrgovcev v Ljubljani, Trgovskega bolniškega in podpornega društva in Trgovskega dobrodelnega društva »Pomoč« v Ljubljani.

Po govoru predsedujočega je podal g. Ivan Jelačin ml. obširno poročilo o društvenih pravilih in o motivih, ki so bili merodajni tako za obliko društva, kakor tudi za posamezna določila pravil. Pri sestavljanju pravil so sodelovali zastopniki vseh včlanjenih organizacij, zato predlaga, da se sprejmejo od oblasti že odobrena pravila v celoti, brez vsakih sprememb. Pravila so bila nato soglasno sprejeta.

V daljšem govoru je nato generalni tajnik Zbornice TOI g. dr. Fran Windischer orisal položaj slovenskega trgovca pred vojno, ko je bil pastorka v državi, govoril je o njegovih mukah in bojih in nato o vlogi, ki jo zavzema

danes v svobodni državi in posebej v narodnem gospodarstvu. V novem trgovskem domu se bo zbiralo vse, kar predstavlja jedro in kader slovenskega gospodarstva. Naprošen od pripravljalnega odbora, da predlaga kandidate, ki bi jih bilo izvoliti v predsedstvo novega društva, imenuje g. dr. Windischer predvsem g. Ivana Jelačina st., povdarjajoč v izbranih besedah njegovo delovanje in njegove uspehe; g. Jelačin st. je prototip slovenskega trgovca, pa tudi slovenske marljivosti, delavnosti in vztrajnosti. G. Ivan Jelačin st. je bil promotor ideje, on naj bo tudi predsednik novega društva.

Besede in predlog g. dr. Windischerja je sprejel zbor z glasnim odobravanjem.

Gosp. dr. Fran Windischer je zatem imenoval kandidate tudi za druga mesta v upravi društva. Soglasno so bili izvoljeni za predsednika g. Ivan Jelačin st., za podpredsednika g. Ivan Gregorc in g. Alojzij Sušnik, za tajnika g. Karol Seljak in za blagajnika g. Jankó Lozar.

Za izvolitev in izkazano zaupanje sta se iskreno zahvalila predsednik g. Jelačin st. in g. Gregorc, a g. dr. Fran Windischer je ponovno povzel besedo in podčrtal važnost in pomembnost momenta, izražajoč pri tem željo, da bi raz trgovskega doma prav kmalu zaplapolala slovenska trobojnica.

Sledilo je poročilo g. Ivana Jelačina ml., ki je podrobno obrazložil finančni načrt, navedel že razpoložljiva sredstva in akcije, ki jih bo podvzeli za pridobitev še potrebnih vsot. Ob dobri volji bo mogoče začeti z gradbo že prihodnjo pomlad. Predlaga, da se pooblasti predsedstvo, da takoj kupi zemljišče v Simon Gregorčičevi ulici, tik ob parceli, kjer se zgradi Trgovska akademija.

Gosp. Gregorc je predlagal, da se z nakupom zemljišča še počaka, toda po prepričevalnih besedah, ki jih je nato izpregovoril podpredsednik Zveze trgovskih gremijev g. Jos. J. Kavčič in ki so izzvale burno odobravanje celega zbora, je bil predlog g. Jelačina ml. soglasno sprejet.

Zbor je izvolil tudi eksekutivo, v kateri bo poleg predsedstva še po 1 predstavnik vsake včlanjene organizacije. Za vodenje administrativnih poslov društva je bil izvoljen tajnik ljubljanskega gremija g. L. Šmuc.

Pred zaključkom zborovanja sta še govorila g. Ivan Jelačin ml. in g. Jos. J. Kavčič. Svoje besede, polne lepe vzpodbude za skupno delo in za solidarnost vsega trgovstva, sta tudi podkrepila z gesto požrtvovalnosti, ki naj bi našla v vrstah našega trgovstva obilo posnemalcev.

Pomembno zborovanje je zaključil g. Ivan Jelačin st. s toplimi besedami zahvale vsem navzočim za sodelovanje pri velikem delu za prospelj slovenskega trgovca.

Odmera hišnega davka za leto 1929.

Ministrstvo za finance je te dni naročilo vsem davčnim upravam v naši državi, da prično s pripravami za odmero neposrednih davkov za leto 1929, prvič po novem davčnem zakonu.

V to svrhu bodo davčne uprave pozvale davkoplačevalce in sicer one za hišni davek, da predložijo svoje prijave v času od 15. decembra 1928 do 15. januarja 1929, za pridobitno tekom meseca februarja, a za davek na rente v času od 15. januarja do 15. februarja 1929.

Pozive za predložitev prijav bodo davčne uprave, to je desedanja davčna oblastva I. stopnje, izdala za vsako davčno vrsto posebej, in to v vsaki občini pismeno, eventuelno z oklicem, z noticami po listih ali na kak drug običajen način.

Ker je za sestavo napovedi v prvi vrsti potrebno, da so davkoplačevalcem znana zakonita določila, ki se tičejo hišnega davka, jih v nastopnem priobčujemo, kolikor se predvsem nanašajo na trgovino, obrt in industrijo:

Davčna dolžnost. Davku na dohodek od zgradb so zavezane vse zgradbe, ki so namenjene za prebivanje ali drugo trajno uporabo. Za davku zavezano zgradbo se smatra vsaka zgradba na suhem ali na vodi, ne glede na material, iz katerega je zgrajena. Semkaj spadajo tudi zgradbe, ki imajo tako konstrukcije, da se dajo prenesti z enega kraja na drugega.

Pod hišni davek spadajo tudi vrtovi in dverišča do 500 m², če se ne oddajo posebej v najem ali ne uživajo ločeno od zgradbe. Ako se oddajo posebej v najem, so zavezana davku na rente.

Zgradbe, katere se ne morejo porabljati same (na primer električni transformatorji) ampak samo v zvezi z ostalimi poslopiji, pa tudi zgradbe, ki nimajo značaja trajnosti (ako se postavijo za krajšo nego trimesečno dobo) niso zavezane hišnemu davku.

Davčna oprešitev: Hišnega davka se oproščajo med drugimi:

1. Tvojniške in druge industrijske zgradbe, kamor se šteje tudi rudarstvo in zgradbe za javna skladišča, vendar pa samo tliko, kolikor ne služijo za prebivanje ali za prodajalnice ali za druga podjetja in druge obrate.

Za tvojniške ali industrijske se smatrajo zgradbe, v katerih se predelujejo surovine ali polfabrikati s stroji po principu razdelitve dela in kjer se človeška moč porablja pretežno samo za nadzor ali za upravo in ako se dela na zalogo in ne samo po naročilu. Potemtakem se ne smatrajo za tvojniške zgradbe kopališča, mesnice, kovačnice, klavnice, navadne obratovalnice itd. Te zgradbe so oproščene hišnega davka samo, ako tvorijo sestavni del tovarniškega podjetja in se porabljajo za shrambo surovih in izdelanih produktov ali za tovarniške, rudarske in pisarniške osele. Zgradbe ali deli teh zgradb, ki se porabljajo za stanovanja, prodajalne ali druge take namene, ki niso v zvezi s tovarniškim podjetjem ali niso na istem zemljišču kakor tovarne, so zavezane hišnemu davku.

2. Gospodarske zgradbe (kčče, lesene zgradbe za spravilnice orodja, kočje, shrambe, pred. hlev, sušilnice, senik, sviniak, jedilne shrambe itd.) brez ozira v čigavi posesti so, ako niso samostalne oddane v najem in obližijo poljedelstvu ali gozdarstvu, izzemljene prostere, ki se jim vidi iz gradbenega načina, da so namenjeni za stanovanje.

Hišnega davka pa niso oproščene gospodarske zgradbe, v katerih trgovci z živino spravljajo in goje živino ali ima trgovec z žitom vskladiščeno žito, kajti take zgradbe niso v zvezi s poljedelstvom-gozdarstvom, ampak s trgovino.

3. Zgradbe, ki služijo izključno kmetovalcem in njih kmetijskim delavcem za prebivanje na vseh in selskih občinah, prav tako na zgradbe, ki služijo istemu namenu, a stoji izven ekolišča mest, trgov in krajev, predloženih za javna zdravilišča. Semkaj ne spadajo letovišča, napravljena na poljskih travstevah, in zgradbe veleposesnikov. — Za kmetovalca na tej točki se ne smatra oni, ki se trajno bavi z industrijo, trgovino, obrtom in drugim pridobitnim poslovanjem in samostalnim oklicem ali ima dohodek, ki izvira iz razmerja stalne javne ali privatne službe.

Davčna osnova: Davčna osnova je: 1. Pri zgradbah, ki so dejansko oddane v najem:

letna najemnina, ob času, ko se razglasi poziv za preložitve davčne napovedi. Najemnini se prišteje tudi vrednost vseh obveznosti in dajatev, storitev in ugodnosti, ki jih mera najemnik vršiti iz naslova najemnine, odbijajo se pa stroški za vzdrževanje, upravo in amortizacijo zgradbe.

2. Pri zgradbah, ki niso dejansko oddane v najem: vrednost letne najemnine, ki se plačuje za najbližje podobno stanovanje ali najbližjo podobno obratovalnico ob času, ko se razglasi poziv za preložitve davčnih napovedi. Če ni predmeta za primerjanje, ugotovi vrednost letne najemnine davčni odbor z ocenitvijo po dejanskih krajevnih razmerah.

Ce se odda stanovanje ali zgradba v najem skupno z vrtovi, opremo, pritliklinami, orodjem itd., se plačuje davek samo na oni del najemnine ki je bil dogovorjen posebej za zgradbo samo. Če ni določena s pogodbo posebna najemnina za zgradbo ali če je dogovorjena manjša vsota, nego bi se mogla določiti s primerjanjem najemnine za podobne prostore, določi najemno vrednost davčni odbor z ocenitvijo po dejanskih krajevnih razmerah.

Stroški za vzdrževanje, upravo in amortizacijo so odbitni:

1. v Ljubljani s 20%;
2. v ostalih mestih, trgih, kopališčih in letoviščih s 25% in
3. na vaseh s 30%.

Za letovišča in kopališča se smatrajo po odredbi ministra za narodno zdravje in ministra za trgovino in industrijo v Sloveniji sledeči kraji: Bled, Bohinjsko jezero, Cateške toplice, Dobrna, Jezersko, Kamnik, Kranj, Kranjska gora, Laške toplice, Lesce, Mojstrana, Poljče, Radovljica, Rimske toplice, Rogaska Slatina, Toplice pri Novem mestu in Topolšica.

Ako se more značaj kopališča ali letovišča prisoditi samo enemu delu vasi, je davčna uprava dolžna, da v sporazumu s političnim oblastvom določi mejo kopališča ali letovišča tako, da se smatra za kopališče ali letovišče samo oni del, v katerem je večji del zgradb redovno oddan v najem gostom in tužcem.

Davčna stopnja. Od čiste najemnine, t. j. od kosmate najemnine po odbitku stroškov za vzdrževanje, upravo in amortizacijo, znaša osnovni davek 12%, t. j. 12 dinarjev od 100 dinarjev letne čiste najemnine. Poleg osnovnega davka se po vsoti skupnega čistega dohodka vseh davku zvezanih zgradb istega zavezanca v okolišju enega davčnega oblastva plačuje še dopolnilni davek in sicer:

- od prvih začetih ali polnih 10.000 Din 2%;
- od prihodnjih začetih ali polnih 10.000 dinarjev 4%;
- od prihodnjih začetih ali polnih 10.000 dinarjev 6%;
- od prihodnjih začetih ali polnih 10.000 dinarjev 8%;
- od prihodnjih začetih ali polnih 10.000 dinarjev 10%;
- od prihodnjih začetih ali polnih 10.000 dinarjev 12%;
- od prihodnjih začetih ali polnih 10.000 dinarjev 14%;
- in za vsako vsoto preko 70.000 Din 10%.

Na dopolnilni davek se ne sme nalagati nobena samoupravna določila.

Za nove hiše ali dele obstoječih hiš, ki so po desedanjih zakonih oproščene hišnega davka, se od dne 1. januarja 1929 plačuje namesto osnovnega in dopolnilnega davka 3% davek.

Kazni. Kazni so dvojne: za hišne lastnike in za in za najemnike. Ako hišni lastnik prijavi za odmero davka nižjo najemnino; nego jo je hiša ob razglasitvi poziva za vložitev napovedi dejansko donosala, se kaznuje, razen tega, da mora plačati redni davek, z dvakrat do štirikrat toliko vsoto, za katero je pretiža državi škodba. Najemniki, ki v napovedih potrjujejo napačne podatke, se kaznuje s kaznjico 50 do 300 Din.

Za vložitev prijav dohodka hiš bodo pozivi v bistvu vsebovali sledeča navodila:

Za vsako zgradbo, ki je zavezana plačilu zgradarne, je predložiti prijavo v času od 15. decembra 1928 do 15. januarja 1929.

Prijava se vložijo posebej za vsak objekt, ki je v katastru posebe popisani, čeprav bi imel tudi dve hišni številki. Za več objektov skupaj se vložijo ena prijava samo, ako so vsi označeni z eno hišno številko in popisani v enem katasterskem listu.

Tiskovina za davčno prijavo se dobi pri davčnem oblastvu za ceno, ki je na njej označena. Tiskovine prodaja v

Ljubljani tudi društvo hišnih posestnikov v Salendrovi ulici.

Prijavo je vložiti tudi za one hiše, ki so začasno oproščene davka.

Prijavo izpolni in jo vložiti:

1. dejanski posestnik. Ako je hiša last več oseb, jo vložijo vsi solastniki skupaj;

2. za pravne osebe vložijo prijavo njihov predstavnik ali zastopnik, za nedoletne njihovi stariši ali varuhi;

3. za mase pa njihovi zastopniki.

Prijavo more vložiti tudi pooblaščenec, vendar pa mora ta priložiti prijavi pooblastilo.

Prijavo je izpolniti v vseh razpredelkih po redu v tiskovini.

Vsak najemnik se mora v prijavi vpisati pod posebno zaporedno številko.

Posebno važno je, da se točno izpolnijo razpredelki o donosu, ki neposredno vplivajo na ugotovitev davčne osnove donosa zgradbe in podatki o številu in vrsti prostorov, katere porablja vsak posamezni najemnik. Točna izpolnitev je v interesu davčnega zavezanca, ker more le tako preprečiti nadaljno preizkušanje, zasliševanje in morebitne kazenske posledice.

(Nadaljevanje in konec prih.)

Plenarna seja načelstva Zveze trgovskih gremijev v Celju.

(Konec.)

Končno omenja poslovno poročilo, da bodo prizadevanja Zveze, da se ustanovi v Črnomlju še gremij za okraja Metliko in Črnomelj, v bližnji bodočnosti uspešno zaključena. Pravila za nov gremij se že nahajajo pri obrtni oblasti in čim bodo odobrena, se bo vršil v Črnomlju ustanovni občni zbor. Na ta način bo izvršena popolna organizacija trgovstva v Sloveniji in Zveza bo pozdravila v svoji sredi še 28. članico — gremij v Črnomlju.

II. Po poslovnem poročilu je povzel besedo zvezni podpredsednik g. Rudolf Stermecki in obširno utemeljeval predlog celjskega gremija, da ukrene Zveza primerne korake proti nameravani raztegnitvi pokojninskega zavarovanja na vse trgovske nameščence. Poudarja, da bo na ta način zopet obširno obremenjeno naše trgovstvo, ne da bi bile pri tem dajatve, ki jih nudi pokojninski zavod zavarovancem, v skladu z gnotnimi žrtvami službodajalcev. Velika večina trgovskih nastavljenecv se itak osamosvoji, nastavljenke poroče, drugi pa zopet opuste svoj poklic ter si izberejo drugega, tako da ostane le nezaten odstotek uslužbencev trajno kot trgovski nastavljenici. Slednji pa se nahajajo večinoma pri podjetjih, katera imajo večje obrate in promet, in uživajo navadno tako plačo, da si za poznejša leta sami nekaj prihranijo. Mnenja je, da se naj pokojninsko zavarovanje razširi najprej na celo državo in šele nato pristopi k raztegnitvi kroga zavarovanih uslužbencev. Na ta način bi bile ustvarjene pravičnejše in enakomernije konkurenčne prilike za trgovino v celi državi in ne samo enostransko obremenjena Slovenija, ki že itak žrtvuje težke milijone na račun davčnih bremen in drugih javnih dajatev. Zato predlaga, da naslovi Zveza utemeljene predstavitve na posamezne poslanske klube, da pri razpravi o novem osnutku pokojninskega zavarovanja v narodni skupščini upoštevajo tudi upravičene težnje našega trgovstva. Zvezno načelstvo je ta predlog soglasno osvojilo.

III. O naši trgovini in oblastnih proračunih je obširno referiral zvezni tajnik ter smo glavne misli in načelne zahteve našega trgovstva, katere vsebuje poročilo, že objavili v predzadnji številki »Trgovskega lista« pod naslovom »Naše trgovstvo in oblastne davščine«.

IV. O osnutkih novega konkurznega in izvršilnega zakona je podal poročilo istotako zvezni tajnik. Glede načrta konkurznega zakona se je vršila na inicijativo Zbornice TOI meseca junija posebna anketa vseh interesiranih činiteljev, ko so se složili glede potrebnih izprememb in dopolnitev k predloženemu osnutku. Načrt je i po sestavi i po vsebini skoraj docela posnet po sedaj pri nas veljavnem avstrijskem konkurznem redu iz leta 1914, ki uživa vsekakor sloves dobrega zakona. Zveza je v svoji izjavi med drugim posebno poudarila sta-

lišče trgovskih krogov, da naj imajo pri postavitvi konkurznega upravitelja besedo predvsem upniki, saj ga je smatrati v glavnem za zastopnika upnikov. Vprašanje konkurznega upravitelja je v prvi vrsti vprašanje zaupanja, o tem pa, komu hočejo poveriti svoje zaupanje, naj odločajo upniki sami. Prvo mesto v konkurznem postopanju mora zavzemati interes upnikov; konkurzna imovina naj služi za zadovoljitev vseh upnikov in ne sme tvoriti vir izrednih dohodkov za nikogar. Po načrtu smejo upniki predlagati konkurznega upravitelja, odnosno njegovo zamenjavo in postavitve novega. Konkurzno sodišče pa more njih predlog odbiti, ako smatra, da je izvolitev pristranska in da je izmenjava upravitelja škodljiva za skupne interese konkurznih upnikov. Kompetenca upniškega odbora je torej okrnjena, kajti sodišče bo moglo vedno najti razlog, da odbije predlog upnikov. Glede osebe konkurznega upravitelja je pripomniti, da mora izbrano poznati življensko in pravne prilike, ki igrajo vlogo v konkretnem slučaju. Vendar za upravo in realiziranje imovine ni potrebno vedno, da bi jo vršil ravno odvetnik. Zato naj bi se uvaževala težnja naših gospodarskih krogov, da se postavljajo za konkurzne upravitelje v prvi vrsti neoporečne in strokovno kvalificirane osebe, a samo v slučajih, kjer gre za komplicirane pravne odnose, odvetniki. Za konkurze večjega obsega pa se naj postavita dva konkurzna upravitelja, eden strokovnjak in eden odvetnik. V konkurzih po skrajšanem postopku naj se odvetnik kot konkurzni upravitelj sploh izključi. Nadalje naj bi zakon odredil, da se določijo za konkurzne upravitelje samo oni kandidati, ki bi jih predlagale trgovske zbornice.

Osnutek predvideva upniški odbor kot fakultativen organ, vendar naj bi bil obligatoren. Le v slučaju, da upniki z večino glasov sklenejo, da ni nujen, naj izostane. Kršitev prava upnikov pa pomenja tretji odstavek člena 95., ki pravi, da ne more biti izvoljen za člana upniškega odbora oni, ki ne prebiva na sedežu konkurznega sodišča. Samo v slučaju, da na sedežu konkurznega sodišča ni nikakih upnikov, morejo biti izbrani za člane tudi upniki iz drugih krajev. Ta odstavek je treba izločiti in dopustiti, da imajo vsi upniki pravičn na izvolitev v upniški odbor brez ozira na kraj svojega bivanja. Za konkurznega upravitelja naj bi bil obvezen pristanek upniškega odbora, kadar hoče vršiti večje prodaje, n. pr. odsvojitve nepremičnin trgovskih in drugih podjetij. Kar se tiče konkurznih stroškov, naj bi služil kot temelj za določitev honorarja samo končno rezultat upravne delavnosti konkurznega upravitelja, nikakor pa ne njegovi posamezni čini. Vsi honorarji naj se določijo s posebno tarifo. Razen tega bi mogel konkurzni upravitelj zahtevati samo povračilo fiktivnih stroškov. Odvetniki pa bi smeli za izključno odvetniške posle zahtevati še poseben honorar po obstoječih predpisih. Po načrtu določi stroške konkurzni sodnik po zaslišanju upniškega odbora. Proti njegovemu odloku se morejo pritožiti prezdolženec in člani upniškega odbora na konkurzno sodišče. Nadaljnji pravni leki niso več dopuščeni. V tem oziru naj se načrt spremeni v toliko, da je proti odloku konkurznega sodišča še možna pritožba na višje sodišče in da imajo vsi upniki pravo na pritožbo. Glede prednostnih izplačil določa osnutek, da spadajo v drugi razred davki in druge javne dajatve, v kolikor niso zapadle pred, ko tri leta pred otvoritvijo konkurza. Ta rok naj bi se znižal na eno leto. Končno naj bi se eventualno vnesle v načrt določbe o takozvanem predkonkurznem postopku — v naši državi še nimamo urejenega poravnalnega postopanja — ki pomenja hitrejšo, enostavnejšo in cenejšo zadovoljitev upnikov. Njegov namen je, da omogoči poravnavo in prepreči konkurz. V to svrhu more konkurzno sodišče prilikom predhodnega rešenja konkurznega predloga odrediti vse, da se imovina prezadolženca očuva do tlej, ko se otvori konkurz. Temu služita odsvojna zabrana in sekvestracija dolžnikove imovine.

Nadalje je prejela Zveza od Zbornice TOI v pretres in izjavo osnutek novega izvršilnega zakona, ki je ravnatoko skoraj docela posnet po v Sloveniji in Dal-

maciji veljavnem avstrijskem izvršilnem redu iz leta 1896. Vsebuje pa nekatere važnejše razlike, napram katerim mora trgovstvo zavzeti svoje stališče. Tako so predvsem pomembne določbe čl. 67. do 74., ki vsebujejo omejitve eksekucije na kmetijska posestva. Pri kmetu je izvzeta od kakršnekoli izvršbe njegova hiša z gospodarskimi poslopji in zemlja, namenjena poljedelstvu ter neobhodno potrebna za prehrano kmeta in njegove obitelji, katera živi z njim v skupnem gospodinjstvu. Minimum, izvzet od izvršbe, bo predpisal ministrski svet, pri čemer po upoštevanju predvsem gospodarske prilike poedinih pokrajin države. Te omejitve izvršbe na kmetijska posestva so z gospodarskega stališča nevdržne, ker bi pomenile samo kreditno onesposobljenje malega kmeta ter povzročile tako tudi v trgovini obširno škodo. Slednja ima v malem kmetu enega svojih najboljših odjemalcev in je predvsem interesirana na tem, da ostane ta konzument kreditno sposoben. Zato naj se navedene omejitve izločijo iz predloženega načrta. — Nadalje zahteva naše trgovstvo predvsem iz rudarskih revirjev, da se vnese v nov osnutek določba, ki bo dopuščala izvršbo na rudarske mezde. Po veljavnem rudarskem zakonu je rubež rudarskih mezd nemogoča, kar so rudarji izrabljali v taki meri, da je zašlo mnogo trgovcev, ki so jim nudili v sili potrebne kredite, v velike plačilne težkoče. Po statističnih podatkih znašajo samo v občini Trbovlje dolgovi rudarjev, ki so jih napravili pri trgovstvu in obrtništvu, nad 5.600.000 dinarjev. V zmislu prednjih izvajanj naj tudi poda Zveza svoje mišljenje k predloženemu osnutku.

V. O proračunu in odmeri zvezne doklade je poročal zvezni podpredsednik g. Kavčič. Za bodoče leto bi znašal proračun ca. 170.000 Din, ker mora predvideti tudi večjo postavko za najemnino uradnih prostorov z ozirom na to, da je Zbornica TOI Zvezi z majem prihodnjega leta odpovedala dosedanje prostore. Narastli bodo tudi potni stroški, ker je pač potrebno za poglobitev odnosajev med Zvezo in posameznimi gremiji, da Zveza po svojih delegatih redno poseča občne zbornice posameznih gremijev, prireja tudi razna predavanja itd. Izraža menje, da naj ostanejo doklade za leto 1929 v isti višini, kakor za tekoče leto, posamezni gremiji pa naj jih stavijo v svoje proračune kakor druge postavke, da se izognejo odijoznosti dvakratnega pobiranja: enkrat za gremij, enkrat pa za Zvezo. Predlog g. Kavčiča so s toplimi besedami podprli g. predsednik Weixl, g. Verovšek, g. Fürsager in g. Elsbacher ter ga je končno zvezno načelstvo soglasno odobrilo.

VI. Pri raznoterostih je stavil g. Kavčič predlog, da pristopi Zveza kot članica k društvu »Trgovski dom«, ki si je postavilo za cilj, da postavi trgovstvu v Ljubljani lastni dom. V njem bi dobila tudi Zveza svoje uradne prostore in zato naj bi po proračunski možnosti prispevala vsoto 20.000 Din. Nadalje je stavil g. Kavčič predlog, da bi se naj občni zbori vseh gremijev izvršili v prvih treh mesecih vsakega leta, da bo mogla nuditi Zveza pri svojem občnem zboru točno sliko o delovanju posameznih gremijev pri svojih lastnih prizadevanjih. Dalje naj bi Zveza priredila v okoliših posameznih gremijev predavanja o novem davčnem zakonu, kar bo gotovo interesiralo naše trgovske kroge. Vse te predloge je zvezno načelstvo soglasno osvojilo.

G. predsednik Weixl je stavil predlog, da protestira Zveza proti ukinitvi finančnega ravnateljstva v Mariboru, kar je bilo soglasno sprejeto. Nadalje je g. predsednik priporočal, da bi izdala Zveza enotna navodila glede ustavitve nudenja raznih daril v trgovinah, ki povzročata trgovstvu precejšnje stroške. V tem oziru so se pojavila med navzočimi odborniki razna mnenja, pa je bilo sklenjeno, da izvede Zveza o perečem vprašanju pismeno anketo med vsemi gremiji, da bo mogoče storiti zaključke, ki bodo najboljše odgovarjali interesom našega trgovstva.

Po izbrnem dnevnem redu je g. predsednik ob pol 2. uri zaključil sejo in se vsem g. odbornikom prisrčno zahvalil za pažnjo, ki so jo posvetili obravnavanju interesnih vprašanj našega trgovstva.

Za decentralizacijo reklamacijske službe na železnicah.

V smislu Uredbe o organizaciji sabračajne službe je generalna direkcija železnic ukinita vse dotodaj obsloječe samostojne komercialne oddelke pri oblasnih železniških direkcijah in prenesla agende na komercialni oddelek generalne direkcije. Ta centralizacija poslov je posebno neprijetno zadela gospodarske kroge glede reševanja reklamacij in odškodninskih zahtev, ker je zvezana z mnogimi neprilikami in zakasnevanjem rešitev.

Zato je v plenarni seji Zbornice TOI dne 5. t. m. podpredsednik g. I. Ogrin predlagal, da se Zbornica interesira pri ministru prometa,

da se reklamacijska služba zopet decentralizira in dá oblastnim direkcijam ono kompetenco, ki so jo imele pred uveljavljenjem zgoraj citirane Uredbe.

Plenum zbornice je gornji predlog naravno soglasno sprejel.

TERMINI PRIHODNJELETNIH PRIREDITEV LJUBLJANSKBEGA VELESEJMA.

Uprava Ljubljanskih velesejmov je na svoji zadnji seji sklenila, da se vrši prihodnjeletni IX. mednarodni vzorčni velesejem od 30. maja do 9. junija, torej v istem času, kot leta 1928. Mednarodnemu velesejmu namerava priključiti špeci-jelno razstavo avtomobilov in razstavo izdelkov domače obrti na narodnih vezenin Slovenije.

IV. jesenska prireditev »Ljubljana v jeseni« pa se bo vršila v širokem obsegu od 31. avgusta do 9. septembra. Ta zelo priljubljena razstavna prireditev bo prihodnje leto obsegala zopet naše kmetijstvo, vendar bo razstava prirejena v novih smernicah. Obsegala pa bo tudi veliko gozdarsko in šumarsko razstavo, lovsko razstavo, obsežno razstavo društva Zoo, vrtnarsko razstavo in umetniško razstavo.

V okvirju obeh prireditev pa namerava velesejmska uprava prirediti še druge zanimive razstave.

* * *

FRANCOSKO HMELJSKO POROČILO.

Strasbourg, 10. decembra 1928.

Francoski Uradni list objavlja sledeče podatke o letošnji hmeljski letini v Franciji:

nasadi skupaj 4810 ha, od teh v Alzaciji 3040 ha;

skupni pridelek 73.240 q po 50 kg; od tega v Alzaciji 43.780 q.

Površina nasadov je ostala proti lanskemu letu nespremenjena, med tem ko je pridelek za ca 28.000 q manjši. Francija izkazuje toraj največji primanjkljaj izmed vseh držav.

Cene alžaškega hmelja srednje-dobre kakovosti so se stabilizirale med 400 in 500 franki za 50 kg. Za prvovrstno blago, ki pa je skoro vse v drugi roki, se plača 600 do 700 frankov.

Vojvodinsko in slovensko blago se plačuje vsled nizkih ponudb po 300 do 400 frankov, t. j. 9 do 14 Din za kilogram po odbitku vseh stroškov, franko jugomeja. — Pivovarne zadnji čas skoro nič ne kupujejo in pred prazniki tudi ne bodo. — Po novem letu se splošno računa z višjimi cenami.

Kakor v Nemčiji in na Češkoslovaškem se opaža tudi tukaj gonja proti jugoslovenskemu hmelju, ki kviri s svojimi cenami ponudbami trg domačemu pridelku. Tako se namerava carino že zopet zvišati, na kar treba opozoriti merodajne kroge, ker se ravno sedaj vršijo pogajanja za novo trgovsko pogodbo s Francijo. J. Lavrič.

Iz naših organizacij.

Kaj je z delovnim časom v trgovinskih obratovalnicah dne 17. decembra? Sreski gremij trgovcev v Celju opozarja vse svoje člane, da v smislu naredbe o odpiranju in zapiranju trgovinskih obratovalnic, ki jo je izdal veliki župan mariborske oblasti z odlokom O. br. 2060/I. od 31. julija t. l. mora počivati delo v trgovinah v ponedeljek dne 17. decembra, t. j. na rojstni dan Nj. Veličanstva kralja Aleksandra ves dan. Toliko vsem v vednost in ravnanje. — Načelstvo.

Dober dobiček brez rizika

dosežete s prodajo

MAGGI-jevih izdelkov za juhe.

Razpečuje v kraljevini SHS Fran Ksav. Lešnik, Maribor, Cankarjeva 26

Iz predsedstvenega poročila Zbornice TOI.

(Iz poročila, ki ga je podal zbornični predsednik g. Ivan Jelačin v plenarni seji dne 5. t. m.)

(Nadaljevanje.)

Industrija umetnih gnojil razvija živahno propagando za razširjenje uporabe gnojil v tuzemstvu, v kateri zaostajamo celo daleč za Bolgarijo. Izvozni promet se razvija pod vedno težavnejšimi pogoji in nepovoljnimi cenami. Velika ovira je davščina na električni tok, od katere bi morale oplemenjevalne industrije, ki iz importiranih surovin ca 90% svojih proizvodov izvažajo, biti vsekakor oproščene.

Živahnija stavbena delavnost je omogočila ugodnejšo zaposlitev vseh stavbnih obrtov in podjetij za izdelavo gradbenega materiala. Opekarne so bile polno zaposlene, prodaja blaga gladka in plačila povoljna. Cene zidne opeke so bile dobre, nasprotno pa cene strešne opeke vsled pritiska konkurence zelo nepovoljne.

Usnjarska industrija je bila zadovoljivo zaposlena ter se je uspešno udejstvovala tudi v izvozu v dobi polletne hausse. Nasprotno pa je čevljarstva industrija imela za ca 20% slabšo zaposlenost nego lansko leto, ker so prilike na domačem tržišču zelo nepovoljne.

Razmeroma najneugodnejši je bil položaj v prehrabnih industrijah. One se danes v eksportu sploh ne morejo več uveljaviti vsled visokih uvoznih carin in prometnega davka inozemskih držav, dočim na domačem tržišču v sedanjih prilikah ne najdejo zadostnega konzuma. Naša mlinarska industrija izkorišča komaj četrtino svoje kapacitete. Naprave klavniških industrij so neizkoriščene in konzervna industrija vsled predrage produkcije ne more uspešno konkurirati. Povečanje trošarinskih davščin je občutno zadelo pivovarsko industrijo in produkcijo alkohola ter je kljub vročemu poletju konzum piva nazadoval skoro za 20% napram prejšnjemu letu. Produkcijo alkohola ubija različnost državnih, posebno tudi oblastnih davščin, žal da zbornična prizadevanja za izjednačenje dosedaj niso prinesla željenega uspeha.

Elektrifikacija zborničnega področja zadovoljivo napreduje in ustvarja s tem podlago za nastanitev novih industrij. Zato smo zavzeli tudi stališče proti obremenitvi toka, ki služi v produkcijske svrhe.

V splošnem velja za eksportne industrije, da so ob povečanem izvoznem kontingentu in povečani nazadujočih cenah vzdržale svojo pozicijo. Izvoz premoga beleži v letošnjem letu nadaljno nazadovanje, pa tudi dotacija domačih konzumentov je vsled kritičnega pomanjkanja vagonov občutno trpela.

D. Izvozniki kongres. — Osnovanje zavoda za zunanjo trgovino.

Vsi ti pereči problemi, ki se pojavljajo v našem gospodarskem življenju, so bili predmet izrpnih razprav letošnjega izvoznškega kongresa, ki se je vršil dne 8. in 9. septembra v Beogradu. Posebno se je bavil kongres s problemom pasivnih krajev, pod katerimi se misli v prvi vrsti na Dalmacijo, Hercegovino in na Črno goro, ki pa je tudi za naše zbornično področje aktualen in ga bo treba temeljito proučiti. Posebno v ljubljanski oblasti imamo mnogo srezov, ki s poljedelsko produkcijo, pa tudi z gozdnim gospodarstvom ne morejo dati svojemu prebivalstvu primernega zaslужka. Ljudstvo vegetira svoje siromašno življenje ali pa se izseljuje in išče kot najcenejša delovna moč bore eksistence v daljni tujini. Edini

izhod za take kraje je upeljava novih domačih obrtov in obnova nekdanjih obrtov, ki so pod Avstrijo vsled konkurence iz tujih krajev propadli, da se delovne moči teh krajev izkoristijo in njihovo gospodarstvo povzdigne. Zbornica v tem oziru pozdravlja akcijo oblastnih samouprav in jo bo s svoje strani do skrajnih možnosti podpirala.

(Konec prihodnjic.)

Univ. prof. dr. M. Škerlj:

PRAVILA
naših
delniških
družb

Studija izredne koristi za vsakega jurista in praktičnega gospodarja

Stane 15 dinarjev

Dobiva se v upravi „Trgovskega lista“.

KEDAJ JE PLAČILO JAVNIH DAVŠČIN VELJAVNO NAPRAM DRŽAVI.

Finančna delegacija objavlja uradno: Ker so se dogodili primeri, da so neopravičene osebe pobirale javne davščine izven prostorov davčnega urada (davčne uprave) ponavljam sledeči razglas: Plačanje javnih davščin je za državo le tedaj veljavno, če se izvrši ali v prostorih davčnega urada (davčne uprave) in to le proti pobotnici, lastnoročno podpisani od dveh uradnikov, imenovanih v razglasu, ki je nabit na vidnem mestu v vsakem davčnem uradu, ali pa na pošti s poštno položnico proti prejemnem potrdilu poštnega funkcionarja.

Glede plačevanja javnih davščin v roke davčnega eksekutorja pa velja čl. 7 uredbe ministra za finance o postavljanju davčnih eksekutorjev »Uradni list« z dne 8. januarja 1928, št. 5/2 ex 1921, po kateri sme davčni eksekutor sprejeti od enega dolžnika največ do 25 Din, to pa le proti priznanici iz svojega bloka.

Kdor bi se poslužil kakega drugega posrednika ali pa ne v mejah tu navedenih predpisov, odgovarja sam za posledice nepravilno opravljenega plačila napram državi.

Trgovina.

Opozorilo za nakupovalce radio-aparatur. Proti tvrdki »Radioversandhaus E. Gräß & C. Rottloff v Berlinu N 4, Gartenstrasse 100 se je pritožilo več naročnikov, češ da ni točno izvršila naročenih dobav. Tvrdka je tudi v raznih časopisih ponudila brezplačno dobavo radio-aparatur v reklamne svrhe in je zahtevala od interesentov, ki so se prijavili na taka vabila 200 Din za kritje stroškov. Po informacijah zagrebškega nemškega konzula ni imenovana tvrdka vpisana v trgovskem registru in se interesenti pred sklepanjem kupčij s to tvrdko svarijo.

Novi sejmi v občini Tišina. Ministrstvo trgovine in industrije je podelilo z odlokom od 31. avgusta 1927, br. 8946-III v prizivnem postopu občini Tišina, v srezu Murska Sobota, pravico do obdržavanja dveh letnih kramarskih in živinskih sejmov v Tišini, ki sta se do ločila na dan 10. aprila in 7. septembra vsakega leta. Sejm se vrši, če pride na sejski dan nedelja ali praznik, naslednji delavnik.

Trgovska bilanca Češkoslovaške je izkazala v novembru 235.500.000 Kč aktivnosti; aktivnost prvih letošnjih enajst mesecev je dosegla s tem 1788 milijonov Kč (lani 2232 milijonov). Nemčija je pri novembarskem uvozu udeležena s 25-66%, pri izvozu z 19-74, Jugoslavija z 2-5 in s 3-50%.

PO SVETU.

Češkoslovaška tesktilna komisija na Masarykovi delovni akademiji bo spreminjena v samostojen tekstilni zavod. Zavod se bo pečal z vsemi vprašanji, tičočimi se pospeševanja tekstilne industrije, zlasti glede racionalizacije.

Francosko kovinsko podjetje Pont à Mousson v kraju istega imena dobiva zmeraj več naročil. Ni še dolgo, ko smo brali, da je kril Salzburg svojo potrebo na cevih v Pont à Moussonu; sedaj bemo, da se je tudi dunajska občina odločila, da bo štiri leta dobavila cevi od francoskega podjetja. Vsako leto bodo dobavili 300 vagonov.

Monopolno družbo za izvoz špirta z glavnico 1 milijon zlatov so ustanovili na Poljskem. Na poslovanju družbe si je pridržalo finančno ministrstvo velik vpliv.

Nemški vžigalični kartel hoče kupiti oziroma odstraniti vsa podjetja, ki mu niso včlanjena. Izgledi so ugodni. Merodajen v nemškem kartelu je švedski vžigalični trust.

Nemški kalij izkazuje v novembru številko nad 730.000 met. stotov; v lanskem novembru so prodali 683.000 stotov, letos torej 8% več.

Vsled bankrota Credito Meridionale v Neapolu se je zrušil sedaj tudi Credito Pugliese v Bari. Ker je ta zavod v tesni zvezi z neapolskim, je nastal run, ki ga zavod ni mogel premagati.

Angleška Marconijska družba je doletela dividendo za l. 1927/28 na 10 odstotkov.

Družba Sueškega prekopa izplačuje vmesne dividende 110 frankov na osnovne delnice in 202-75 frankov na prednostne delnice, povprečno 20 frankov več kot lani.

Načrt za ureditev bankarstva na Ogrskem, za kar so se dve leti pripravljali, so sedaj opustili. Vlada prepušča bankam samim, da reformo bankarstva razmeram primerno izvedejo.

Končni bombaževi pridelki v Zedinjenih državah v seziji 1927/28 cenijo uradno na 14.737.000 bal po 500 funtov, od koje teže pride 21-7 funtov na ambalažo. Povprečni pridelek zadnjih petih let je znašal 14.160.000 bal. Zadnje in zaključne statistične podatke bodo objavili 20. marca 1929. Vsa z bombažem obdelana zemlja meri 45.326.000 acrov.

General Motors so po zadnjih poročilih precej udeleženi na italijanski avtomobilni tvrdki Fiat.

Evropske podružnice ameriških borz bodo ustanovili v bodočem v Berlinu, Amsterdamu, Bruslju in v Švici, in to vsled naraščajoče udeležbe evropskih krogov na newyorški borzni kupčiji.

Svet ruskih ljudskih komisarjev je predložil načrt glede dviga poljedelstva. Z raznimi odredbami naj se dvigne pridelek pri zasebni posesti za 30 do 35%, pri državnih ali zadržnih posestvih pa za 60%.

Ameriški plovni urad ima 17 milijonov dolarjev zgube. Pred vojsko niso imele ameriške U. S. A. nobene trgovske mornarice, med vojsko so si jo ustvarile. Pa ni mogla z evropskimi mornaricami konkurirati, nabavni in vzdrževalni stroški so bili visoko nad evropskimi. Začel se je proces zgube in se je nadaljeval skoz vsa poveljna leta. Sedaj poroča ameriški plovni urad kongresu, da znašajo skupne zgube pod njegovim vodstvom obratujočih družb skupaj z vzdrževalnimi stroški v zadnjem letu 17-4 milj. dolarjev, kar si razlagajo z zmanjšanim povpraševanjem po naložbenem prostoru in z naraščajočim vzdrževalnimi stroški. Urad je prodal v teku leta 67 ladij v vrednosti 6 milijonov dolarjev in jih je imel 1. junija t. l. še 758.

Avstralski pšenični pridelek cenijo za 41 milijonov meterskih stotov, to je za 28-5% več kot lani, ko je znašal 31-7 milijonov meterskih stotov, in tudi več kot letna povprečnost zadnjih petih let.

Kritje bankovcev Angleške banke je padlo v zadnjem času od 43-66 na 38-08 odstotkov.

Zvezo koncerna Minerva in Daimlerja smatrajo za predznanilko večjega evropskega avtomobilnega sporazuma. Pravi, da se bo tudi Citroën udeležil nove kombinacije.

Konkurz na Nemškem v novembru je bilo 674, poravnalnih postopanj je bilo otvorenih 282; odnosni številki za oktober sta 685 in 264, torej približno isto.

Ljubljanska borza.

Fečaj 12. decembra 1928.	kovpa-sevanje Din	Ponudba Din
DEVIA:		
Amsterdam 1 h. gold.	—	22-6575
Berlin 1 M	13-5475	13-5775
Bruselj 1 belga	—	7-909
Budimpešta 1 pengő	—	9-9233
Curib 100 fr.	1094-10	1097-10
Dunaj 1 šiling	7-9905	8-0205
London 1 funt	275-67	276-47
Newyork 1 dolar	56-795	56-995
Paris 100 fr.	221-25	223-25
Praga 100 kron	168-27	169-07
Trst 100 lir	296-85	298-85

Les: Smreka — jelka: hlodi I, II, monte 250—300; brzjavni drogovi 240—260; bordonali merkantilni 300—320; trami merkantilni 250—300; škorete, konične od 16 cm naprej 560—600; škorete, paralelne, od 16 cm naprej 630—680; škorete, podmerne, do 15 cm 490—540; deske-plohi, kon., od 16 cm naprej 500—550; plohi, par., od 16 cm naprej 550—600 Din. Bukev: deske-plohi, naravni, neobrobjeni 490—520; plohi, naravni, ostrorobi 750—1000; plohi, parjeni, ostrorobljani 600—900; plohi, parjeni, ostrorobi 1000—1250; testoni 500—530, tavoletle 1100—1200 Din. Hrast: hlodi I, II, 500 do 700; bordonali 1200—1400; deske-plohi, neobrobjeni boules 1300—1400; plohi, neobrobjeni merkantilni 1000—1100; plohi, ostrorobi (podnice) 1200—1300; frizi 950 do 1150 Din. Drva: bukova 19—21; hrastova 17 do 19 Din. Železniški pragovi: 2-60 m, 14x24, hrastovi 50—55 Din. Oglje: bukovo za 100 kg 85—90 Din.

Zito: Pšenica: bačka nova: 80 kg, 2% prim., mlevska voznina, slovenska postaja, plačilo v 30 dneh, promptna dobava 290 do do 292-50; bačka nova: 80 kg, 2% prim., mlevska voznina, slovenska postaja, dobava v decembru, plačilo v 30 dneh 295 do 297-50; bačka nova: 80 kg, 2% prim., mlevska voznina, slovenska postaja, dobava v januarju, plačilo v 30 dneh 300—302-50 Din. Koruza: ameriška plata koruza: promptna dobava, zacarinjeno Ljubljana 315-50—320 Din. Ječmen: bački: nov, 71 kg, rešetan promptna dobava, plačilo po prejemu blaga 315-50—320. Oves: bački ali slavonski, rešetan, nov, zdrav, promptna dobava 295—300 Din. Ri: 72 kg, zdrava, rešetana, mlevska voznina 295—297-50 Din. Moka: pšenična Og: nova, fco Ljubljana, pri odjemu celoga vagona plačljivo po prejemu blaga 430—435 Din.

Tendence: les: neizpremenjena; deželni pridelki: neizpremenjena. Zaključki: les: 10 vagonov; deželni pridelki: — vagonov; drugo: — vagonov.

Dolžnost vsakega zavednega trgovca je, da pridobi vsaj enega naročnika na »Trgovski list«!

RAZNO.

Borza dela v Mariboru. Od 2. do 8. t. m. je dela iskalo 86 moških in 51 žensk, tedaj 137 oseb; 51 službenih mest je bilo prostih, delo je dobilo 55 oseb in sicer 22 moških in 33 žensk, odpotovalo jih je 29, odpadlo pa 59. Koncem tedna je ostalo še 671 oseb v evidenci. Od 1. januarja do 8. decembra pa je dela iskalo 8576 oseb, 4437 službenih mest je bilo prostih, 3142 oseb je dobilo službo, 1849 jih je odpotovalo, 2914 pa odpadlo.

Pri Borzi dela v Mariboru dobijo delo: 6 kmečkih dekel, 6 služkinj, 5 kuharic, 1 gospodinja v župnišče v Bosno, 1 postrežnica, 1 podnatarica, 1 kuharica k finančarjem, 1 hotelska kuharica, 1 plačilna natarica, 1 servirka, 10 šivilj za perilo, 1 šivilja za obleko, 1 trgovska poslovodkinja, samostojna moč, 1 varuška, 1 sobarica, 8 vajenk za izdelovanje obleke in perila, 1 pletilska vajenka, kakor tudi 1 kovač, 1 mizar, 3 čevljarji, 1 žagar, 1 mlinar, 1 izdelovalec godbenih instrumentov, več vajencev (čevljarstva, kolarske, tapetniške in pekavske obrti).

Nizozemski velesejem v Utrehtu se vrši od 19. do 28. februarja 1929.

Premog, drva, koks, kovaški premog in oglje**»ILIRIJA«**

Vilharjeva cesta (za Glavnim kol.),
Kralja Petra trg 8, Miklošičeva c. 4
Telefon štev. 2820.

DOBAVA, PRODAJA.

Dobave. Mašinsko odelenje Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 18. decembra t. l. ponudbe glede dobave 10 ton livarskega koksa, 1000 komadov brezovih metelj in 300 kg matic; do 21. decembra t. l. pa glede dobave 250 komadov lopat. — (Predmetni pogoji so na vpogled pri omenjenih odeljenjih.) — Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 15. decembra t. l. ponudbe glede dobave knjig; do 20. decembra t. l. glede dobave 3000 komadov gorilcev, 250 m³ jamskega lesa, 20.000 kg sena, 2500 kg strojnega olja in 40.000 kg portland-cementa. — Delavnica državnih železnic v Mariboru sprejema do 18. decembra t. l. ponudbe glede dobave 150 ton ostravskega plinskega premoga in brusilnih plošč. — Direkcija državne železarnice Vares-Majdan sprejema do

19. decembra t. l. ponudbe glede dobave 8000 kg masti. — Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 21. decembra t. l. ponudbe glede dobave ka-

bla. — Direkcija državnega rudnika Bukinje, pošta Kreka, sprejema do 22. decembra t. l. ponudbe glede dobave žice, vijakov, matic, raznega železa, podložnih

plošč itd. — Direkcija državnega rudnika v Ljubiji sprejema do 24. decembra t. l. ponudbe glede dobave 60 komadov praznih sodov od olja. — Direkcija državnih železnic v Subotici sprejema do 18. decembra t. l. ponudbe glede dobave cevi za pranje koflov; do 20. decembra t. l. pa glede dobave usnja. — Dne 22. decembra t. l. se bo vršila pri Direkciji državnih železnic v Subotici ofertalna licitacija glede dobave šamotne opeke. (Predmetni pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.)

Vinocet

**Tovarna vinskega kisa,
d. z o. z., Ljubljana, nudi**

najfinejši in najokusnejši

NAMIZNI KIS

iz pristnega vina.

Zahtevajte ponudbo!

Tehnično in higijenično najmodernejše urejena kisarna v Jugoslaviji

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta 1a, II. nadst. Telefon štev. 2389.

TRŽNA POROČILA.

Mariborsko sejnsko poročilo. Na svinjski sejem dne 7. decembra 1928 je bilo pripeljanih 237 svinj. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5 do 6 tedov stari 90—125, 7 do 9 tedov stari 225—250, 3 do 4 mesece stari 360—450, 5 do 7 mesecev stari 480—500, 8 do 10 mesecev stari 580—700, 1 leta stari 1000—1400 dinarjev komad; 1 kg žive teže 10 do 12-50, 1 kg mrtve teže 16—18. Prodanih je bilo 127 svinj.

Ivan Hribar:

155

Moji spomini.

Nastopilo je zasedanje deželnega zbora, v katerem po dogovoru nisem več kandidoval. V tem zasedanju prišla je na vrsto sprememba deželnega reda in deželnega volilnega reda. Ti predlogi so v prejšnjem zasedanju poslanci narodnonapredne stranke pod mojim vodstvom obstruovali in s tem onemogočili. Izprevidel sem bil namreč, da merita na to, da Vseslovenska ljudska stranka spravi Narodnonapredno stranko ob ves vpliv v deželi. — Predlogi, ki jih je vlada sedaj predložila deželnemu zboru, sta bili še veliko neugodnejši, kakor predlogi, ki sta mu bili predloženi v zadnjem zasedanju. Deželni red imel se je namreč tako izpremeniti, da bi bila v bodoče onemogočena vsaka obstrukcija. Ker se pa ta izprememba ni mogla izvršiti brez izrečnega dovoljenja narodnonaprednih poslancev, pomenil je predlog za tako spremembo nič več in nič manj, ko da poslanci narodnonapredne stranke pomagajo nabrusiti bodalo, s katerim naj jih potem nasprotna stranka zadene v srce. In vendar se je zgodilo, da je ta izprememba deželnega reda bila sprejeta! Poslanci dr. Oražen, Gangel, Pirc in dr. Villa n pripovedovali so mi, ko so prišli iz dotične seje deželnega zbora, da čutijo, da so nekaj groznega storili in da se sramujejo sami pred seboj. Na moje vprašanje, zakaj tega niso preprečili, dejali so mi, da so jim tako glasovanje ukazali dr. Tavčar, dr. Triller in Plantan, ki so stvar med seboj dogovorili, ne da bi jo bili spravili v klub ter kratkoma izjavili: »Dogovorjeno je. Mi moramo glasovati!«

Posledice so se pa tudi kmalu pokazale. Šusteršičevci postali so neomejeni gospodarji v deželi in deželni glavar Šuklje začel je uganjati vse mogoče nasilnosti proti poslancem narodnonapredne stranke ter v kali zaduševati najnedolžnejše poskuse obstrukcije. Videč v kako ugodnem položaju so, začeli so Šusteršičevci brezobzirno kovati zakone, ki so merili na oškodovanje Ljubljane in naprednega prebivalstva v deželi sploh. Delali so to tem laglje, ker so vedeli, da jim tega obstrukcija zabraniti ne more. Tako je nastal novi volilni red za občine, novi občinski in volilni red za mesto Ljubljano in pa novi cestni zakon, katerih vseh bi ne bilo, ko bi narodnonapredni poslanci ne bili tako slepo privolili v spremembo onega para-

grafa deželnega reda, ki je omogočal obstrukcijo. To izprevideva sedaj tudi že dr. Tavčar. Na nekem nedeljskem shodu v Trnovem je to naravnost priznal. Meni pa je jasno postalo, kako je do tega prišlo. Ker sem se jaz, dokler sem bil predsednik kluba narodnonaprednih poslancev, temu z vso silo — tedaj tudi z obstrukcijo — protivil, hotel jo je dr. Tavčar mahnuti po ravno nasprotni stezi, po kateri pa je zašel on sam in z njim vred vsa ostala deželnozbornska delegacija Narodnonapredne stranke v močvirje, iz katerega ji ni rešitve.

Leta 1910., iz razlogov, o katerih sem obširneje govoril na drugem mestu, moja izvolitev za župana ljubljanskega ni bila potrjena več. Takrat sem bil takoj spočetka mnenja, da novo zopetno izvolitev odklonim in sem to izjavil tudi v izvrševalnem odboru narodnonapredne stranke. K drugi seji izvrševalnega odbora pa sta prišla dr. Tavčar in dr. Triller z vestjo, da novi ljubljanski občinski volilni red, ker se zanj, kakor sta slišala od dr. Egerja, zanima nemški »Volksrat«, na vsak način zadobi cesarjevo sankcijo. Dr. Triller je pristavil: »Boj bodemo imeli; boljše je torej, da ga imamo preje, kakor kasneje.« Ta izrek, potem pa splošno mnenje, ki je vladalo po Slovenskem v oči gled nezaslišanemu postopanju vlade proti moji osebi, napotil me je, da sem, ustrezajoč tudi želji pretežne večine občinskega sveta, izvolitev zopet sprejel, dasi so mi znane bile vse posledice, ki so imele iz tega nastati. Občinski svet je bil nato razpuščen in dogovorjeno je bilo v klubu občinskih svetnikov, da se pri novih volitvah kandidujejo vsi prejšnji občinski svetniki.

Jasno je bilo takrat, da župan po novih volitvah, ker moja izvolitev seveda zopet ne bi bila potrjena, ni mogel nikdo drugi postati ko dr. Tavčar; a dr. Tavčar v to ni verjel. Ker so mladi strančni pripadniki simpatizovali z mano in je javno mnenje bilo vse na moji strani, sumil je, da bom — oprt na ti okoliščini — vnovič kandidoval za župana. Videč to, izjavil sem, da mi je le za ohranitev sloge v stranki in da, če bi moja oseba utegnila temu biti na polji, odstopim od načelstva izvrševalnega odbora.

Ko sta se nato po nekolikokratnem posvetovanju v mojem stanovanju dosegla mir in sprava med mladimi in starimi, odpovedal sem se res načelstvu. Da se mi ne bi moglo očitati, da hočem vršiti na odločbe izvrševalnega odbora kakršenkoli pritisk sploh, izstopil

sem tudi iz letega in se potem tudi agitacije pri volitvah za občinski svet nisem več udeleževal.

Sam lojalen do stranke, si nisem mogel misliti, da bi stranka ne bila lojalna do mene. Pričakoval sem zato, da se tako, kakor je bilo dogovorjeno, predno postavi kandidate, obrne do mene, bi li hotel zopet kandidovati. Tri dni pred določbo, v kateri je bilo treba prijaviti kandidatne liste, izvem, da so bili vsi bivši občinski svetniki pismeno vprašani, če kandidujejo vnovič ali ne. Ker meni tako vprašanje od izvrševalnega odbora ni došlo, obrnil sem se do njega ter mu naznanil, da kandidujem. Komaj pa je izvrševalni odbor to pismo prejel, tekel je dr. Tavčar s kandidatnimi listami k deželni vladi ter jih je vložil. Jaz bi bil sicer lahko sestavil svojo kandidatno listo ter bi bil sam izvoljen in poleg mene bržkone tudi še nekaj drugih kandidatov; a v zadnjem trenutku nisem hotel motiti, držeč se tozadavnega načela, sloge v stranki in tako sem rajše pretrpel tudi to žalitev. — Dr. Tavčar se mi je kasneje na različne načine izgovarjal. Prvi njegov izgovor je bil, da bi bili mene morali voliti za župana. Na moje odvrnitev, da je ta trditve neutemeljena, pa je dejal, da vsaj za podžupana, in da bi — čim bi se to bilo zgodilo — on ne bil potrjen za župana. Drugokrat mi je zopet dejal: »Kako smo mogli vendar tebe kandidovati! Saj bi bil potem v občinskem svetu ti o vsem dobro informovan, jaz pa o ničemer.« Glavni povod pa je brez dvojbe bil, da je baron Schwarz želel, da stranka mene ne kandiduje in da je narodnonapredna stranka, odnosno nje izvrševalni odbor imel tako malo hrbtenjače, da se je tej želji udal.

Mene je to postopanje tako užalilo, da nisem hotel sprejeti kandidature za državni zbor. Dr. Tavčar in dr. Triller, dasi sta dobro vedela, kako sta me s svojim postopanjem glede kandidature v občinski svet razžalila, vedela sta tudi dobro, kako potreben bi bil novemu občinskemu svetu ljubljanskemu v državnem zboru na Dunaju. Zato sta se prav do zadnjega časa trudila, da me pregovorita, naj bi kandidaturo prevzel; a ostal sem stanovit. Priznavam pa, da moja občutljivost ni bila umestna, kajti ko bi bil državni poslanec, imel bi bil sedaj, ko se je vlada spremenila, jako ugoden položaj in bi bil bržkone marsikaj odvrnil, kar se je v finacijskem obziru na škodo mestu ljubljanskemu, v jezikovnem obziru pa na škodo slovenskemu narodu, ukrenilo.

VELETRGOVINA A. VOLK LJUBLJANA
ŽITA IN MOKE RESLJEVA CESTA 24
LASTNI AVTO MATIČNI VALJČNI MLIN.
Priporoča po najnižjih cenah razne mlevske proizvode in vse vrste žita, kakor tudi pšenično moko iz prvovrstnih banaških mlinov.
SPECIJALNA TRGOVINA KRMIL.
Brzoi.: Volk Ljubljana. Zahtevajte cenik! Telefon štev. 2449.

VELETRGOVINA A. ŠARABON

v Ljubljani
priporoča
špecerijsko blago
raznovrstno žganje, moko in deželne pridelke. - Raznovrstno **RUDNINSKO VODO**
Lastna pražarna za kavo in mlin za dišavo s električnim obratom.
Ceniki na razpologo!

Advokat dr. Egon Starè
zapriseženi sodni tolmač češkoslovaškega, italijanskega in nemškega j-zika, dosedaj advokat v Trstu
si dovoljuje vljudno naznaiti,
da je otvoril odvetniško pisarno
v Ljubljani, Knafljeva ulica 10/1.
Telefon 5145 Č. k. račun 15150

Bruno Belantič
strojno ličanje in tapeciranje avtomobilov
Ljubljana VII. - Šiška
Iernejeva cesta 29 Telefon 2824

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani, Miklošičeva cesta 15/1.

prodaja samo na debelo

PREMOG tu- in inozemski za industrije in domačo kurjavo, KOVAŠKI PREMOG vseh vrst, KOKS, livarski, plavžarski, plinski, BRIKETE.

Trgovci, onlašajte v „Trnovskem listu“!